

FYLKESRÅDSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
269/13	Fylkesrådet	17.12.2013

Høring - Videreutvikling av produksjonsbegrensningssystemet (MTB) i akvakultur

Sammendrag

Fiskeri- og kystdepartementet har sendt på høring et forslag om å videreutvikle produksjonsbegrensningssystemet (MTB) i akvakulturnæringen. Høringsfristen er satt til 6. januar 2014.

Forslaget går ut på å innføre ett av fire alternative varianter av et rullerende gjennomsnittlig MTB system. En av variantene går ut på å gjøre innføringen av et slikt nytt system valgfritt. Fylkesråden støtter dette alternativet. I tillegg til valgfrihet er det også en annen grunn til at denne varianten støttes, nemlig at en omlegging av MTB regimet ikke bidrar til noen produksjonsøkning i næringen. Fylkesråden er av den formening at kapasitetsøkninger under et MTB regime må komme som følge av eksempelvis nye konsesjonsrunder eller generelle MTB økninger.

Fylkestinget har tidligere, i eget vedtak, oppfordret myndighetene til å foreta en gjennomgang av dagens forvaltningspraksis med tanke på avløsning av gjeldende MTB regime. Denne saken endrer ikke på denne oppfordringen, imidlertid vil fylkesrådet selv vurdere å få gjennomført en slik utredning i 2014. Fylkesrådet vil gjenta tidligere anmodning foretatt av fylkestinget, nemlig at Nordland må stilles likt med Troms og Finnmark når det gjelder nivå på tillatelse MTB.

Bakgrunn

Den norske havbruksnæringen har i lang tid vært regulert gjennom ulike produksjonsbegrensende tiltak. Systemet med Maksimalt Tillatt Biomasse (MTB) ble innført januar 2005.

Den som vil drive havbruksvirksomhet i Norge trenger tillatelse (konsesjon) tildelt med hjemmel i akvakulturloven. En tillatelse til oppdrett er avgrenset i Maksimalt Tillatt Biomasse (MTB), som er bestemmende for hvor mye fisk innehaveren av tillatelsen kan ha stående i sjøen til enhver tid. Normal størrelse på en matfisktillatelse til oppdrett av laks og ørret er 780 tonn MTB, med unntak av Troms og Finnmark hvor tillatelsene har en størrelse på 945 tonn MTB.

Den som vil drive havbruksvirksomhet trenger en eller flere lokaliteter å bruke tillatelsen på. Også på lokalitetsnivå brukes MTB begrepen, men her for å beskrive den enkelte lokalitets bæreevne. Høringsforslaget omfatter kun tillatelse MTB.

Departementets forslag går ut på å gjøre MTB-systemet på tillatelsesnivå mer fleksibelt. Med dette vil en imøtekomme særlig industrielle og markedsrettede aktører, som opplever dagens MTB-regime som utfordrende for en næring preget av store sesongmessige svingninger.

Departementet har, i sine vurderinger, støttet seg på en hurtigarbeidende arbeidsgruppe hovedsakelig bestående av næringsaktører. Gruppens mandat var å utrede mulige måter å videreutvikle MTB regimet på som kan bidra til et jevnere produksjonsmønster. Departementet har dessuten benyttet seg av en tilleggsutredning om Rullerende gjennomsnittlig MTB, utarbeidet av Kontali analyse og Sintef fiskeri og havbruk.

Dagens krav er at stående biomasse ikke på noe tidspunkt kan overstige den tildelte biomassen som følger av tillatelsen. Med rullerende gjennomsnittlig MTB menes at det er gjennomsnittlig stående biomasse i den til enhver tid siste 12-månedersperioden som ikke på noe tidspunkt kan overstige den tildelte biomassen som følger av tillatelsen.

Problemstilling

Departementet skisserer fire alternative innretninger av MTB-regimet:

- 1 0-alternativet som innebærer en fortsettelse av dagens ordning.
- 2 Innføring av en rullerende gjennomsnittlig MTB med samme størrelse på MTB som i dag (780 tonn MTB/900 tonn MTB for Troms og Finnmark)
- 3 Innføring av en rullerende gjennomsnittlig MTB med reduksjon i tillatelses-MTB som tilsvarer antatt økning i potensiell produksjon, for eksempel 5%.
- 4 Valgfritt for enkeltaktører om de vil fortsette med dagens ordning eller gå over til rullerende gjennomsnittlig MTB som beskrevet i punkt 3.

Departementet ber høringsinstansene om innspill på de fire alternative innretningene for MTB, men har selv falt ned på alternativ 4.

Vurderinger

Hensikten med forslagene er å få til et mer fleksibelt MTB-system. Imidlertid viser de faglige rapporter fra de eksterne aktørene som departementet har støttet seg på, at gevinsten ved omlegging til en rullerende gjennomsnittlig-MTB er svært begrenset. Det sesongbetonte produksjonsmønsteret hevdes ikke å være et resultat av regimet, men styrt av laksens tilvekstsyklus. Videre har Fiskeridirektoratet vurdert forslaget til rullerende gjennomsnittlig MTB, og mener det vil føre til utfordringer for kontroll- og tilsynsmyndigheten. Oppdretter må også belage seg på en utvidet rapporteringsplikt i forhold til dagens.

Enkelte næringsaktører hevder likevel at MTB-regimet i senere år har bidratt til å forsterke det ujevne produksjonsmønsteret som er fundert i naturlige biologiske forhold, og at fleksibiliteten i en ordning med rullerende gjennomsnittlig MTB kan brukes til å slakte mye fisk på høsten, slakte jevnt over året eller la være å slakte når markedets etterspørsel er begrenset. Det vises også til at ordningen vil være spesielt gunstig for bedrifter med videreføring og for mindre bedrifter. En kjenner til at oppdrettsbedrifter i Nordland innenfor disse kategoriene ønsker et regime med gjennomsnittlig MTB, og forutsatt at dette blir en valgfri ordning vil fylkesråden støtte innføring av slik videreføring av MTB regimet.

Fylkesråden er enig med departementet som foreslår at en videreføring av MTB regimet må skje innenfor gjeldende produksjonsbegrensninger. En videre ekspansjon i næringen må derfor komme i andre former, som eksempelvis nye konsesjonstildelinger eller økninger i MTB. Derfor bifalles forslaget alternativ 4 som, foruten valgfrihet, går ut på å redusere tillatelsenes MTB noe i tilfelle overgang til rullerende gjennomsnittlig MTB. Dette fordi et rullerende gjennomsnittsregime, uten endringer i MTB, kan tillate en noe høyere produksjon enn dagens regime.

Fylkesråden ser det slik at forslaget kan komme enkelte oppdrettsaktører til gagn. I henhold til de faglige vurderingene vil fleksibiliteten likevel være begrenset. Fylkestinget behandlet i juni 2013 saken «Havbrukspolitikk for Nordland – rammebetingelser for norsk havbruksnæring». I ett av vedtaks punktene blir myndighetene oppfordret til å utrede alternative og mer langsiktige forvaltningssystemer som kan avløse dagens MTB system. Om nødvendig skulle fylkeskommunen selv få gjennomført et slikt utredningsarbeid. Fylkesråden mener denne høringssaken ikke er av en slik karakter at den er dekkende for nevnte vedtak i fylkestinget, og tar derfor sikte på å få gjennomført en utredning om næringens reguleringsregime i 2014.

Fylkesrådet vil benytte anledningen til igjen minne om at oppdrettsnæringens naturgitte betingelser i hele eller store deler av Nordland er mer lik Troms og Finnmark enn fylkene sør for oss. Det vil derfor være naturlig at oppdrettsnæringen i Nordland får samme tillatelses-MTB som den i Troms og Finnmark.

Konsekvenser

Denne saken har ingen økonomiske, administrative eller andre kjente konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Vedtakskompetanse

Det vises til FT-sak – Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget- kapittel 6 pkt.6. hvor det heter at «Fylkesrådet gis myndighet til å avgi uttalelse i alle høringssaker av betydning for Nordland, men ikke i de som omhandler lovforslag, offentlige utredninger eller nasjonal politikk. Denne høringssaken får betydning for to forskrifter (Laksetildelingsforskriften og Akvakulturdriftsforskriften) i akvakulturlovgivningen, og faller således inn under saker hvor fylkesrådet er delegert vedtakskompetanse.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet viser til høringssak om videreutvikling av produksjonsbegrensningssystem (MTB) innen akvakultur. Fylkesrådet mener det ikke er vesentlige forskjeller i miljø- og vekstbetingelser for oppdrett av laks og ørret i Nordland sett i forhold til Troms og Finnmark. Det er derfor vanskelig å se noen faglige begrunnelser for at MTB skal reguleres ulikt mellom tillatelser i Nordland (780 ton) og Troms/Finnmark (945 tonn). Forholdet er tidligere belyst i FT-sak 77/12.
2. Fylkesrådet merker seg de faglige vurderingene til forslaget om innføring av en rullerende gjennomsnittlig MTB., bl.a. om at gevinsten ved omlegging til en rullerende gjennomsnittlig MTB er svært begrenset.
3. Fylkesrådet støtter en valgfri ordning med rullerende gjennomsnittlig MTB slik det fremkommer i fiskeri- og kystdepartementets alternative forslag pkt. 4.
4. Fylkesrådet mener denne høringssaken ikke er av en slik karakter at den er dekkende for fylkestingets tidligere vedtak om å få nærmere utredet forvaltningsregimer i oppdrettsnæringen som kan avløse dagens MTB system, jfr. FT-sak 77/12. Fylkesrådet tar derfor sikte på selv å få laget en slik utredning i 2014.

Bodø den 17.12.2013
Arve Knutsen
fylkesråd for næring
sign

17.12.2013 Fylkesrådet
FRÅD-269/13
Vedtak
Innstillingen vedtatt